

ИЗЛОЖБА “БЪЛГАРСКА СЛЕДА В НАУКАТА. ИСТОРИЦИТЕ”
Люба Дашовска - главен уредник в Националния политехнически музей;
E-mail: dashovska@abv.bg

Много често, когато се говори за култура, в представите на голяма част от хората отсъства науката. Но науката като част от материалната и духовна култура на нацията най-често е тази сила, която може да промени и променя качеството на живота ни. В последните години инициативи от рода на “Европейска нощ на учените”, която от две години се провежда и в нашата страна, цели да поддържа широк обществен интерес към учените и тяхната роля в обществото и в ежедневието на хората, да ги покаже с техните човешки качества, житейски умения и творчески талант.

В Научните архиви на Националния политехнически музей и БАН са събрани много материали, свързани със значими за българската наука имена и забележителните им открития. Във връзка с “Европейската нощ на учените” през 2006 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия в рамките на проекта U*NIGHT сътрудници на

музея подготвиха и представиха пред обществеността в Централно управление на Българска академия на науките изложба “Българска следа в науката”. Целта е да се популяризират големите имена в българската наука, които със своите изследвания, проучвания, теории, изобретения, със своя труд, са заслужили признание не само в България, но и по света. И въпреки че в областта на науката България отдавна е част от Европа, техните имена са известни предимно в научните среди. Много от тези хора, които съставят научния елит на нацията в края на XIX и началото на XX век, са учили, специализирали и работили в големи европейски университети.

Интересът, който изложбата предизвика, ни накара да разширим обхвата на темата. Резултатът е втора част на BG следа — “Българска следа в науката. Историците”. Изложбата е финансирана от Европейската комисия в рамките на проект REGGAE, в който акцентът е поставен върху археологията и историята. Историята като състояние на човека, който търси духовните връзки през вековете, за да познае себе си. Безспорен факт е, че работата на българските археолози и историци е от изключително значение за формирането на образа на България пред света. Те спомагат за разкриването на историческите ни паметници, за утвърждаването на тяхната образователна и културна роля, както и за утвърждаването на българското културно наследство въобще.

Имената на 17 историци, археолози и етнографи, са включени в изложбата. Като се започне от един от основателите на Българското книжовно дружество, който оставя трайни следи в българската историография, византистиката и историята на балканските народи и поставя основите на българската историческа наука Марин Дринов, и се стигне до създателя на науката за траките Александър Фол, първият българин, член на една от най-старите академии в Европа - “Лайбниц” в Берлин, който доказва, че траките имат самостоятелно значение за раждането на европейската цивилизация и утвърждава тракологията като част от световната наука.

На повечето от тях се дължи изграждането на Народния археологически музей като научна и обществена институция от първостепенна важност в България. Директорът на Народния музей, създател и пръв директор на Българския археологически институт Богдан

Филов, макар и години наред “премълчаван и тенденциозно подценяван като учен”, е свързан с интензивни археологически проучвания и комплексни изследвания от областта на античната история и култура. Световно известният специалист по древнотракийска религия Гаврил Кацаров е първият директор на Музея, който започва организирането на временни изложби, като първата от тях е посветена на българските паметници. Рафаил Попов, който е петият директор на Музея, развива праисторическите проучвания в България, като същевременно обръща особено внимание на популяризиране на миналото и на връзката му с настоящето.

Редовният сътрудник и член на редколегиите на най-важните европейски и американски специализирани периодични издания в областта на византологията и славистиката, член на главната редакционна комисия на Реперториума на историческите извори за Средновековието в Рим и на Международната комисия за изучаване на изворите за история на Византия Иван Дуйчев също е включен в изложбата; включени са и чехите Карел Шкорпил - основател на Варненското археологическо дружество и един от създателите на Варненския археологически музей, както и Константин Иречек, автор на “История на българите” — първата цялостна българска научна история, обхващаща периода от древността до 1875 г., която излиза на чешки, немски и руски език и има няколко български издания.

Изложбата е богато илюстрирана със снимки и архивни материали, които се съхраняват в Научния архив на БАН, и ще бъде представена във фойето на Централното управление на Академията.